

ΑΓΙΟΣ ΒΑΡΣΑΝΟΥΦΙΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Κάποιοι Επίσκοποι και μερικοί αρχάριοι ρώτησαν τον Μέγα Γέροντα για την ακαταστασία του κόσμου.

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Αδελφέ όσο έχουμε καιρό στη διάθεσή μας , ας προσέχουμε τους εαυτούς μας, διότι έχουν διαταραχθεί τα σύμπαντα. Και ας εξασκηθούμε στη σιωπή. Επίσης αν θέλεις να αναπαυθείς κατά πάντα, να γίνεις νεκρός για κάθε άνθρωπο και αναπαύεσαι. Νόησε ότι σου μιλώ περί των λογισμών και περί πράγματος και περί διαγωγής και περί φροντίδας. Να ησυχάζεις ειρηνικά.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Πώς πρέπει να προσεύχεται κανείς; Με το (ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ) όπως είπε ο Κύριος ή όπως είπε ο Άβας Μακάριος ο Σκητιώτης με το (ΚΥΡΙΕ ΩΣ ΘΕΛΕΙΣ ΕΛΕΗΣΑΝ) και εάν βρισκόμαστε μπροστά σε πόλεμο πνευματικό με το (ΚΥΡΙΕ, ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΤΟΛΗ ΣΟΥ ΒΟΗΘΗΣΑΝ)? Μήπως το « Πάτερ Ημών» έχει ορισθεί μόνο για τους τέλειους;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Το «Πάτερ Ημών» και για τους τέλειους εδόθη και για τους αμαρτωλούς. Οι μεν τέλειοι για να μάθουν τίνος παιδιά έχουν γίνει και να προσπαθήσουν να μην χάσουν την υιοθεσία. Οι δε αμαρτωλοί, με ντροπή τους αποκαλώντας Πατέρα εκείνον, που οι ίδιοι πολλές φορές βρίζουν, να αισχυνθούν και να έλθουν σε μετάνοια. Και καθώς υποθέτω, περισσότερο ταιριάζει στους αμαρτωλούς. Γιατί το να πεις « ατές ημίν τα οφειλήματα ημών» είναι προσευχή των αμαρτωλών. Γιατί ποια οφειλήματα έχουν οι τέλειοι, αφού γίνουν παιδιά του Επουράνιου Πατέρα? Το να πεις «μη εισενεγκής ημάς εις πειρασμών αλλά ρήση ημάς από του πονηρού», ισοδυναμεί με τα λεγόμενα του Άββά Μακάριου που είναι το «ΕΛΕΗΣΑΝ και ΒΟΗΘΗΣΑΝ».

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Αδελφός που ζούσε στον κόσμο, αρνήθηκε τα εγκόσμια και αφού πήγε στο Κοινόβιο του Άββα Σέριφου στη Γάζα της Παλαιστίνης, ρώτησε τον Μέγα Γέροντα ΒΑΡΣΑΝΟΥΦΙΟΣ, εάν μπορεί να μετανοήσει.

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Αδελφέ, ο Θεός δεν διώχνει κανένα, αλλά όλους τους καλεί σε μετάνοια. Οφείλει λοιπόν ο προσερχόμενος στον θεών να προσέλθει με όλη του την καρδιά και να σπυρί με την ελπίδα ότι θα θερίσει. Και να περιμένει δοκιμασίες ως την τελευταία του αναπνοή.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Εάν ο νόμος του θεού ορίζει κάτι και ο νόμος του κόσμου διατάζει το αντίθετο τι πρέπει να πράξει κανείς? Γιατί μου λέει ο λογισμός ότι με τους νόμους του κόσμου διοικείται η πολιτεία και αδικία πράττει οποίος την παραβαίνει.

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Ο νόμος του θεού είναι τιμιότερος, Γιατί μιλά για την σωτήρια της ψυχής. Ο δε νόμος του κόσμου, όντας σαρκικός, πραγματεύεται τα σαρκικά.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Όταν προσεύχομαι για πολλά ζητήματα, άραγε οφείλω να μνημονεύω το καθένα ξεχωριστά στην προσευχή μου;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Εάν θέλεις να προσευχηθείς για πολλά ζητήματα και αφού ο Θεός γνωρίζει τι χρειαζόμαστε, προσευχήσου λέγοντας {ΔΕΣΠΟΤΑ ΚΥΡΙΕ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΕ ΟΔΗΓΗΣΕ ΜΕ ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΓΙΟ ΘΕΛΗΜΑ ΣΟΥ}. Εάν προσεύχεσαι για τα πάθη σου, λέγε {ΘΕΡΑΠΕΥΣΕ ΜΕ ΚΑΤΑ ΤΟ ΘΕΛΗΜΑ ΣΟΥ}. Εάν πάλι προσεύχεσαι για τους πειρασμούς λέγε {Εσύ γνωρίζεις το συμφέρον μου, βοήθησε μου την ασθένεια και δώσε μου κατά το θέλημα σου, λύτρωση από τους πειρασμούς}.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Τι είναι το αψήφιστο;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Αδελφέ, το αψήφιστο είναι το να μην εξισώνεις τον εαυτό σου με κάποιον και το να μη λες για καλό έργο ότι και εγώ το έκανα αυτό.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Επειδή ενοχλούμε από τα πάθη της ψυχής μου, πες μου, για το όνομα του Κύριου, τι να κάνω για να ελευθερωθώ από αυτά και προσευχήσου για μένα.

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Αδελφέ, οποίος θέλει να σωθεί και αληθινά ποθεί να γίνει τεκνό του Θεού, ας απόκτηση μεγάλη ταπείνωση, υποταγή και υπάκουη, και το απαρρησίαστο δηλαδή να μην έχει παρρησία, ξεθάρρεμα. Πρόσεξε ότι εσύ είπες. Πες μου τι να κάνω και να που σου είπα. Και σου εγγυώμαι ότι δεν θα σε κυριεύσει ο εχθρός[« σατανάς», ούτε το πάθος διότι καίγονται από την ταπείνωση, σαν την φωτιά, και γαληνεύει η καρδιά φωτιζόμενη από τον Χριστό, στον οποίον ανήκει η δόξα στους αιώνες. Αμήν.

ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΜΑΘΗΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΡΣΑΝΟΥΦΙΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Ο σαρκικός πόλεμος από πού προέρχεται;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Ο σαρκικός πόλεμος προέρχεται από την αμέλεια. Γιατί η αμέλεια σε αρπάζει κρυφά και σε κάνει να κρίνεις και να κατακρίνεις. Και με αυτό προδίδεσαι. Όταν ο Ισραήλ υπηρετούσε με πίστη τον Θεό ο Θεός τον εφύλαττε από τους εχθρούς του. Όταν όμως αμελούσε την αληθινή πίστη, άφηνε ο Θεός τους εχθρούς να νικήσουν τον Ισραήλ

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Πες μου, Πάτερ πως έχουμε την απιστία η μας φέρνουν σε απιστία οι δαίμονες;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Από φθόνο οι δαίμονες φέρνουν την απιστία. Εάν λοιπόν τη δεχθούμε, γινόμαστε συνεργοί και συμμετοχοί των δαιμόνων.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Κάνε έλεος σε μένα Δέσποτα και πες μου, πως μπορώ να σωθώ αυτή την εποχή, γιατί έχει καταλάβει την καρδιά μου λογισμός δειλίας. Λοιπόν τι ορίζεις να κάνω;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Εάν μπορεί ο άνθρωπος, σε κάθε στιγμή να κόβει το δικό του θέλημα σε όλα, να έχει ταπεινή καρδιά και συνεχώς το θάνατο μπροστά στα μάτια του, μπορεί να

σωθεί με την χάρη του Θεού. Και όπου και αν βρίσκεται, δεν τον κατακυριεύει η δειλία. Γιατί ο άνθρωπος που ενεργεί με αυτό τον τρόπο, έχει λησμονήσει τα όπισθεν του και επεκτείνεται στα έμπροσθεν του. Κάνε αυτά και σώζεσαι χωρίς άλλη μέριμνα για το θεό.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Εάν κάποιος θέλει να μου δώσει ένα πράγμα και εγώ το χρειάζομαι, βλέπω στην καρδιά μου ότι θέλει να το δεχθεί από εμπάθεια, τι να κάνω? Να τα πάρω γιατί τα χρειάζομαι ή να το αρνηθώ για την προσπάθεια που κάνω;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Κι αυτό μοιάζει με την τροφή. Ξέρεις ότι χρειαζόμαστε τροφή καθημερινά και εμποδιζομεθα να την λάβουμε με ηδονή. Εάν όμως την λάβουμε, ευχαριστούμε το Θεό που την έδωσε και κατακρίνουμε τους εαυτούς μας ως ανάξιους για αυτήν, τότε ο θεός την αγιάζει και την ευλογεί. Όστε λοιπόν όταν χρειαζόμαστε κάποιο πράγμα και βλέπεις ότι κατευδώνεται η απόκτηση του, ευχαρίστησε τον Θεό που σε βοήθα σε αυτό και κατάκρινε τον εαυτό σου ως ανάξιο και απομακρύνει από σένα ο θεός την προσπάθεια.»ΑΥΤΩ ΓΑΡ ΠΑΝΤΑ ΔΥΝΑΤΑ ΑΔΥΝΑΤΕΙ ΔΕ ΑΥΤΩ ΟΥΔΕΝ» Σε Αυτόν η δόξα στους αιώνες. Αμήν.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Κάποιος φιλόχριστος ρώτησε τον Γέροντα Ιωάννη εάν θα πεθάνει το παιδί του που είχε δαγκωθεί από σκυλί και εκείνος του απάντησε ότι « δεν έχει κανένα κακό» και να μη φοβάται. Μετά από δυο μέρες το παιδί πέθανε και ο πατέρας ξαναρώτησε τον Γέροντα. Και γιατί είπες ότι δεν είχε κανένα κακό;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Επειδή είχες υποψία ότι το παιδί θα πεθάνει οπωσδήποτε από το δάγκωμα του σκυλιού, σου δήλωσα ότι δεν είναι αυτό και είπα δεν έχει κανένα κακό. Γιατί ο εκ Θεού θάνατος δεν έχει κανένα κακό. Για να σου φανερώσω ότι πρόκειται να πεθάνει τον εκ Θεού θάνατο, πρόσθεσα ότι ούτε ένα μικρό πουλάκι δεν πέφτει σε παγίδα χωρίς την συγκατάθεση του Θεού. Γιατί δεν είναι δυνατό να πεθάνει κανείς χωρίς την προσταγή του Θεού και αν ακόμα τον δαγκώσουν μυριάδες δηλητηριασμένα φίδια.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Εάν κάποιος έλθει στην Εκκλησία την ώρα της λειτουργίας και αναχωρήσει προ της απολύσεως, μήπως είναι αμαρτία;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ / Το τέλειο και το αρεστό στο Θεό είναι ο εισερχόμενος στην Εκκλησία να μένει στη λειτουργία και να ακούει την ακιλουθεια, ως την κανονική απόλυση. Γιατί χωρίς εύλογη αιτία, δεν πρέπει να αποχωρεί προ της απολύσεως. Αν όμως υπάρχει ανάγκη συγχωρείται το πράγμα, αλλά ούτε και τότε πρέπει να αυτοδικαιώνεται κανείς, αλλά να ζητεί συγχώρεση από τον Θεό λέγοντας « Δέσποτα, συγχώρησε με, που δεν μπόρεσα να πράξω το καθήκον μου»

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Όταν προσεύχομαι η ψέλνω και δεν αισθάνομαι τη δύναμη των λεγόμενων, ένεκα της σκληρότητας της καρδιάς μου σε τι ωφελούμε;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Εάν εσύ δεν αισθάνεσαι, οι δαίμονες όμως αισθάνονται και ακούν και τρέμουν. Μην παύσεις λοιπόν να ψέλνεις και να προσεύχεσαι. Και σιγά σιγά με την βοήθεια του Θεού θα απαλυνθεί η σκληρότητα της καρδιάς σου.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Και πως μπορεί κανείς να προσεύχεται αδιάλειπτα ;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Όταν είναι κανείς μόνος του, οφείλει να ψάλλει και με το στόμα και με την καρδιά να προσεύχεται. Εάν πάλι είναι κανείς στην αγορά μαζί με άλλους, δεν χρειάζεται να ψάλλει με το στόμα, αλλά μόνο με την διάνοια του. Πρέπει όμως να προσέχει το βλέμμα του, για να μη ρεμβάσει και να αποφύγει τις παγίδες του εχθρού.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Οποίος δεν δίνει εξ αρχής ελεημοσύνη με ευχαρίστηση, τι πρέπει να κάνει για να συνηθίσει να δίνει;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Πρέπει να θυμίζει στον εαυτό του ότι ο θεός ανταποδίδει τα δεδομένα και να αρχίσει από τα μικροπράγματα και να νουθετεί πάντα ο ίδιος τον εαυτό του, ότι οποίος δίνει πολλά παίρνει και πολλά, κατά τον ευαγγελικό λόγο « Οποίος σπέρνει με

φειδώ, θα θερίσει με φειδώ και οποίος σπέρνει πλούσια, θα θερίσει και πλούσια». Και σιγά σιγά επιθυμεί ο λογισμός την πλούσια ανταπόδοση, και συνεχώς προχωρά στην τελειότητα. Και ο άνθρωπος αυτός μπορεί να φθάσει σε τέλεια μέτρα αρετής, να απογύμνωση τον εαυτό του από τα γήινα πράγματα και να κατορθώσει τα επουράνια με την βοήθεια του Άγιου Πνεύματος.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Ποιος είναι ο κενόδοξος και ποιος ο υπερήφανος και πως φθάνει κανείς στην υπερηφάνεια; ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Από το να θέλει κανείς να αρέσει στους ανθρώπους φθάνει στην κενοδοξία. Και όταν αυξηθεί η κενοδοξία, τότε έρχεται η υπερηφάνεια. Συγχώρησε με, αδελφέ και προσευχήσου για μένα.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Πες μου Δέσποτα, τι είναι Θεού θέλημα και τι είναι παραχώρηση και ποια τα αποτελέσματα και των δυο;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Όταν σου συμβαίνει κάτι θλιβερό, ερεύνησε αν σε κατακρίνει η συνείδησή σου. Και αν δεν σε κατακρίνει, τότε η θλίψη αυτή σου ήλθε για δοκιμασία. Και αυτό είναι κατά το θέλημα του Θεού. Εάν πάλι διαπιστώνεις ότι η συνείδησή σου σε κατακρίνει, τότε αυτό γίνεται κατά παραχώρηση, για να παιδευτείς. Αλλά και τα δυο είναι ωφέλιμα για τον άνθρωπο.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Κάποιος αδελφός ρώτησε τον άλλον Γέροντα Ιωάννη, εάν ακούσω για κάποιον ότι με κακολογεί, τι να κάνω;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Σήκω αμέσως και κάνε προσευχή, πρώτα για αυτόν και με τον τρόπο αυτό και για τον εαυτό σου, λέγοντας. «ΚΥΡΙΕ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΕ, ΕΛΗΣΑΝ ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΑΔΕΛΦΟ ΚΑΙ ΕΜΕΝΑ ΤΟΝ ΑΧΡΕΙΟ ΔΟΥΛΟ ΣΟΥ. ΚΑΙ ΣΚΕΠΑΣΕ ΜΕ ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΟΝΗΡΟΥ ΜΕ ΤΙΣ ΕΥΧΕΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΣΟΥ. ΑΜΗΝ».

ΕΡΩΤΗΣΗ / Ρώτησαν τον Γέροντα Ιωάννη να αποσαφηνίσει τα περί μέτρου εγκράτειας.

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Οι Πατέρες λένουν για το μέτρο της εγκράτειας ότι πρέπει να στερούμεθα λίγο είτε από το φαγητό, είτε από το ποτό, δηλαδή να μην έχει κανείς γεμάτη την κοιλιά. Και οφείλει να υπολογίσει το φαγητό και το κρασί. Κατά τον καιρό του Χειμώνα, όποτε πίνει κανείς περισσότερο, και τότε πρέπει να στερούμεθα λίγο από το κρασί και από το φαγητό επίσης. Αλλά δεν βρίσκεται μόνο σε αυτό το μέτρο της εγκράτειας, αλλά και στην ομιλία και στο ύπνο και στο ντύσιμο και σε όλα τα αισθητήρια. Σε αυτό βρίσκεται το μέτρο της εγκράτειας.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Όταν αντιμετωπίζει κανείς δυο πράγματα, που είναι και τα δυο επιζήμια για την ψυχή, και είναι ανάγκη οπωσδήποτε να διαλέξει το ένα από αυτά, τι πρέπει να κάνει;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ/ Μεταξύ δυο βλαβερών πραγμάτων ασφαλώς πρέπει να διαλέξει το μικρότερο κακό. Γιατί όπως γράφει ένας από τους Άγιους Πατέρες όταν ήλθε κάποιος και του ζήτησε χρήματα, του είπε ότι δεν έχει και δεν του έδωσε. Και όταν αργότερα τον ρώτησαν γιατί δεν του έδωσε, είπε. Αν του έδινα, θα προκαλούσα βλάβη στην ψυχή του. Για αυτό διάλεξα να πάρω μια εντολή και να μην χαθεί τελείως η ψυχή του.

ΕΡΩΤΗΣΗ/ Κύριε μου, πόσες φορές πρέπει να προσευχηθώ, για να πληροφορηθεί ο λογισμός μου επί ενός θέματος;

ΑΠΟΚΡΙΣΗ / Όταν δεν μπορείς να ρωτήσεις τον ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΣΟΥ ΓΕΡΟΝΤΑ, πρέπει τρεις φορές να προσευχηθείς για οποιοδήποτε ζήτημα έχεις. Και μετά τις τρεις αυτές προσευχές, να εξετάσεις προς τα πού ρέπει η καρδιά σου, μέχρι και την πιο μικρή λεπτομέρεια. Και αυτό να πράξεις. Γιατί είναι φανερό η πληροφορία του Θεού. Και γενικώς γίνεται αισθητή στην καρδιά.

Ο ΟΣΙΟΣ ΠΑΤΕΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΟΣ

Η Κλίμακα διαιρείται σε τριάντα λόγους . Η διαίρεση αυτή έχει χριστολογική χροιά, καθόσον ο Κύριος σε ηλικία των τριάντα ετών «τον τριακοστών βαθμό εν τη νοερά κλίμακι εκληρώσατο». Οι τρεις πρώτοι λόγοι αποτελούν την εισαγωγή. Ακολουθούν οι τέσσερις βασικές αρετές η υπάκουη, η μεάνοια, η μνήμη θανάτου, και το χαροποιών πένθος. Από τον όγδοο μέχρι τον εικοστό έκτο λόγο περιγράφονται τα σκληρά πάθη. Οργή, μνησικακία, καταλαλιά, πολυλογία, ψεύδος, ακηδία, γαστριμαργία, ανηθικότης, φιλαργυρία, αναισθησία, ύπνος, δειλία, κενοδοξία, υπερηφάνεια, βλασφημία, πονηρία προς τα οποία πρέπει να πολεμήσει ο πνευματικός αγωνιστής.

Εκεί περιγράφονται και οι αντίστοιχες αρετές, αοργησία, σιωπή, εγκράτεια, αγνεία, πραότης, απλότης, ταπεινοφροσύνη. Ο εικοστός λόγος περί διακρίσεως μιλεί για τα πάθη τις αρετές, τους λογισμούς, και την απλανή διάκριση. Οι τέσσερις τελευταίοι λόγοι περιγράφουν τους γλυκούς καρπούς των ασκητικών μόχθων. Η κατάκτηση της ησυχίας, της μακάριας προσευχής, της θεομιμήτου απαθείας, της λυτρώσεως από το σάλο των παθών.

